Beleidsplan Sociale Veiligheid

Damiaanschool Kerckebosch 2026/2027

Een veilige plek om te leren, te spelen en te groeien!



Inhoud

Inleiding 3

Onze visie op sociale veiligheid 4

De Vreedzame School als veilige basis 4

Ongewenst gedrag en onaanvaardbaar gedrag 5

Zicht op de sociaal-emotionele ontwikkeling 11

Monitoring van de sociale veiligheid 11

Rollen en functies 12

Omgaan met ICT 13

Het betrekken van ouders 13

Registratie en evaluatie van veiligheidsincidenten 14

Meldplicht en Meldcode 14

Ambities schooljaar 2025-2026: 16

Bijlage 1: De 6 blokken van De Vreedzame School 17

Bijlage 2: Reactieprocedure 20

Bijlage 4: Anti-pestbeleid De Vreedzame School 21

Inleiding

Als school dragen wij zorg voor de sociale, psychische en fysieke veiligheid van onze leerlingen, ouders en medewerkers op school gedurende de schooldag. Vanuit Het Sticht is een bestuursbreed beleid Sociale Veiligheid op gesteld. Dit beleidsplan illustreert de schoolspecifieke vertaling naar de Damiaanschool Kerckebosch.

Goede leerprestaties kunnen bereikt worden als leerlingen en leerkrachten met plezier naar school gaan. Een veilig klimaat en een prettige sfeer dragen hier sterk aan bij. Respect voor elkaar staat bij ons hoog in het vaandel en algemene fatsoensnormen en goede omgangsvormen zijn onmisbare elementen.
Per 1 augustus 2015 is de Wet op Sociale Veiligheid, ook wel bekend als de 'antipestwet', in werking getreden. Met deze wet worden schoolbesturen verplicht zorg te dragen voor de sociale veiligheid op hun scholen. Zij mogen zelf bepalen hoe zij dit aanpakken. Voor ons aanleiding om ons pestprotocol en gedragsprotocol volledig te herzien en samen te brengen in dit 'beleidsplan sociale veiligheid'.
De wet vraagt ons om de volgende punten op te nemen in ons beleid:

- Het voeren van sociaal veiligheidsbeleid.
- Het beleggen van de volgende taken bij een persoon: coördineren van het beleid ten aanzien van pesten en fungeren als aanspreekpunt in het kader van pesten.
- De monitoring van de sociale veiligheid (Vensters) van kinderen, zodanig dat het een actueel en representatief beeld geeft. Hieronder valt ook het welbevinden van kinderen.

Uitgangspunten:

- Het belang van een sociaal veilige omgeving wordt door alle betrokkenen erkend.
- Pesten wordt door alle betrokkenen erkend als een ernstig probleem.
- Alle betrokkenen spannen zich gezamenlijk in om pestgedrag te voorkomen.
- Alle betrokkenen zijn alert op pestgedrag en signaleren dit op tijd.
- Als pesten voorkomt nemen alle betrokkenen duidelijk stelling tegen dit gedrag en ondernemen actie.
- Alle betrokkenen volgen de procedure zoals beschreven in dit beleidsplan.

Onze visie op sociale veiligheid

Wij vinden het belangrijk dat kinderen op een zelfbewuste manier in het leven staan. Aandacht en respect voor elkaar en samenwerken vinden wij hierbij belangrijke items. Wij willen de kinderen een brede kennis over en een verantwoordelijkheidsbesef voor de samenleving meegeven. We leren onze kinderen om op een rechtvaardige en vreedzame manier met verschillen om te gaan. De uniciteit, authenticiteit en identiteit van de kinderen staat bij ons hoog in het vaandel.
Voor onze pedagogische visie en onze kernwaarden, Samen-werken, Betrokken en Verantwoordelijk, verwijzen we naar de schoolgids.

De Vreedzame School als veilige basis

Bij ons op school dragen we zorg voor het neerzetten van een veilig basisklimaat, waarin kinderen, medewerkers en ouders zichzelf durven zijn en elkaar respecteren. We vinden het essentieel dat een ieder zich veilig voelt en de sfeer in de klas en in de school goed is. De basis hiervoor ligt in het werken vanuit De Vreedzame School. De Vreedzame School heeft tot doel het verbeteren van het sociale en emotionele klimaat in de klas en in de school. De doelstelling van het programma is echter breder: de school ontwikkelt zich tot een democratische gemeenschap, waarin alle leden (leerlingen, leerkrachten en ouders) een stem hebben, zich gehoord en gezien voelen, zich positief gedragen tegenover elkaar, zelfstandig zijn, en zich verantwoordelijk voelen voor het geheel. Hierdoor ontstaat een beter leer- en werkklimaat.
Vanuit onze visie en onze werkwijze op basis van de waarden van de Vreedzame School streven wij ernaar om kinderen te leren:
• op een positieve en zorgzame manier met elkaar om te gaan;
• op een democratische manier met elkaar beslissingen te nemen;
• constructief conflicten op te lossen;
• verantwoordelijkheid te nemen voor elkaar en voor de gemeenschap;
• open te staan voor verschillen tussen mensen.

Het programma wil niet alleen kinderen bovenstaande sociale competenties leren, maar vooral ook een positief sociaal en moreel klimaat in de school creëren, waar een opvoedende en gedragsregulerende werking van uitgaat. Dit wordt bewerkstelligd doordat De Vreedzame School bestaat uit een basiscurriculum van wekelijkse lessen voor leerlingen in alle groepen. De methode bestaat uit 6 blokken (zie bijlage 1) die gedurende het schooljaar worden doorlopen. Elke groep is hierbij op hetzelfde moment met hetzelfde thema bezig. Centraal bij De Vreedzame School staat de invoering van leerlingmediatie, commissies, gemeenschapstaken en groepsvergaderingen. Daarnaast is er een interne stuurgroep die zorgt voor borging en verankering in de schoolcultuur.

Naast het programma van De Vreedzame School, zal vanaf volgend schooljaar Vreedzame Kriebels worden geïmplementeerd. Vreedzame Kriebels is een methode die sociale ontwikkeling, groepsvorming, burgerschap en seksuele vorming integreert in één jaarprogramma. De leerlingen leren op een holistische manier over democratisch burgerschap en psychosociale ontwikkeling.

Op basis van onze kernwaarden (Betrokken, Samen-werken, Verantwoordelijk) hebben wij een schoolgrondwet geformuleerd, die de basis vormt voor de lessen. Onze grondwet luidt:
· Wij zorgen ervoor dat iedereen zich veilig voelt.
· Wij zorgen ervoor dat iedereen erbij hoort en zichzelf kan zijn.
· Wij lossen conflicten samen op.
· Wij helpen elkaar.
· Wij dragen zorg voor de omgeving.

Concreet betekent dit het volgende op onze school:

- Wij gebruiken geen schuttingtaal, obscene gebaren, schreeuwen niet en staan fysieke daden ten opzichte van anderen niet toe
- Wij gaan zorgvuldig met eigen spullen en die van anderen om en hebben zo zorg voor onze leefomgeving
- Wij lossen ruzies, conflicten en meningsverschillen op door met elkaar in gesprek te gaan
- Wij roddelen niet over anderen (ook niet via sms, chatten en dergelijke) en wij praten eerlijk en rechtstreeks tot de betrokkenen
- Wij accepteren geen pestgedrag
- Wij noemen elkaar bij de naam en gebruiken geen bijnamen
- Wij zorgen ervoor dat een conflict van/met anderen niet (verder) escaleert
- Wij zijn verantwoordelijk voor onze daden en kunnen daarop worden aangesproken
- Wij komen op tijd
- Wij lopen, met of zonder begeleiding, rustig door het schoolgebouw
- Wij groeten elkaar
- Wij vinden dat deze regels op school en daarbuiten gelden

Deze schoolgrondwet is toegespitst op de specifieke ruimtes van de school en de gymzaal. De gedragsverwachtingen (zie bijlage 2) zijn eenduidig en positief geformuleerd en wordt door iedereen op dezelfde manier geïnterpreteerd en gebruikt. Naast de schoolgrondwet zijn er in de klas aan het begin van het schooljaar groepsafspraken gemaakt. Deze zijn door de leerlingen ondertekend en hangen zichtbaar in de klas.

Ongewenst gedrag en onaanvaardbaar gedrag

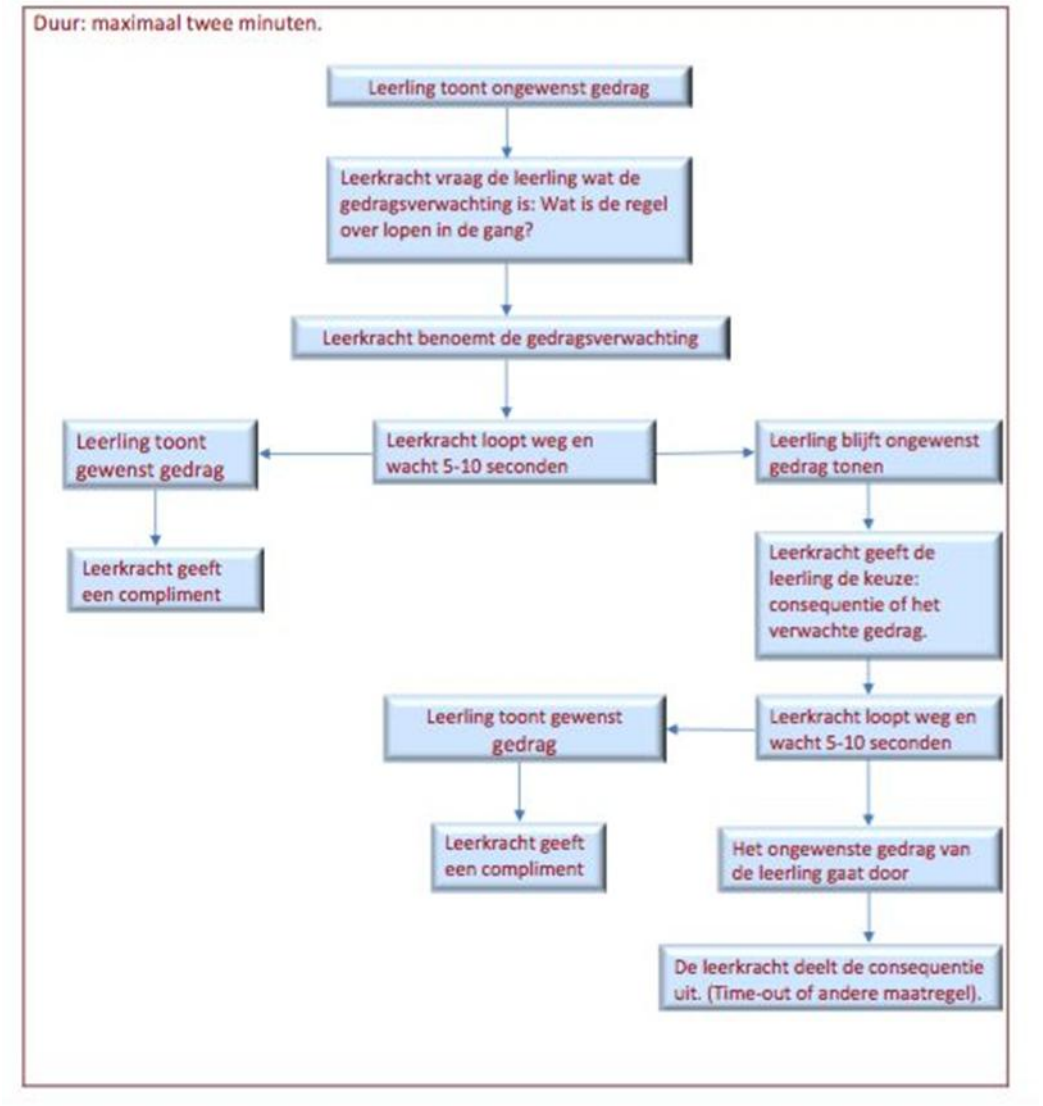
Vanuit de visie van De Vreedzame School zien we de klas en schoolgemeenschap als een oefenplaats voor democratisch en sociaal gedrag. Leerlingen leren verantwoordelijkheid te nemen voor hun eigen gedrag, conflicten op een vreedzame manier op te lossen en zorg te dragen voor elkaar. Hoewel De Vreedzame school een preventief programma is dat gedragsproblemen bij leerlingen voorkomt hoort binnen deze visie ook het begrenzen van ongewenst gedrag.

Ongewenst gedrag

Onder ongewenst gedrag verstaan wij:

- De orde in de klas verstoren door:
    - Door de instructie heen praten of geluidjes maken
    - Door de leerkracht of anderen heen praten of geluidjes maken
    - Onnodig lopen door de klas, naar de wc tijdens instructie
    - Andere kinderen storen/van hun werk afhouden
- Je niet aan de groepsafspraken houden
- Zonder toestemming spullen van een ander gebruiken
- Onzorgvuldig met spullen/materialen omgaan
- Een ander uitschelden
- Afbrekers geven
- Vloeken
- Ongepaste handgebaren, gezichtsuitdrukkingen en (straat)taal

Omgaan met ongewenst gedrag
Bij het bekijken van ongewenst gedrag hanteert De Vreedzame School een sociaal-ecologische benadering. Hiermee zien wij dat gedrag niet los is te zien van de omgeving. Ongewenst gedrag wordt veelal veroorzaakt of in stand gehouden door gedrag van de leerling, maar ook door gedrag van de leerkracht en/of van de klasgenoten. Dit perspectief wordt dan ook altijd meegenomen in onze omgang met gedrag.
Daarnaast werken we herstelgericht. Vaak is bij het overtreden van de regels ook iets beschadigd - soms materieel, soms emotioneel (zoals het vertrouwen). Herstel is belangrijk om weer samen verder te kunnen. Daarbij gaat het om vragen als: Wat is er gebeurd? Wie is er door het gebeurde beschadigd/benadeeld en hoe? Wat is er nodig om dit te herstellen? Leerlingen krijgen de kans om hun gedrag te corrigeren, de gevolgen van hun daden in te zien en hiervan te leren. Dit kan betekenen dat leerlingen zelf verantwoordelijkheid nemen voor het oplossen van een conflict of een passende herstelactie uitvoeren.
Om op een gestructureerde en consequente manier met ongewenst gedrag om te gaan, hanteren we een **escalatieladder**. Deze sluit aan bij onze kernwaarden: Betrokken, Samen-werken en Verantwoordelijk. De eerste twee stappen van de escalatieladder worden weergegeven met onderstaande reactieprocedure:



- De leerling krijgt een waarschuwing over het storende gedrag. De leerkracht spreekt de leerling kort, duidelijk en rustig toe door de leerling te vragen naar de regel (de

klassenregels, groepsafspraken). De leerkracht benoemt de gedragsverwachting en geeft de leerling de kans en de tijd om het gewenste gedrag te laten zien (**Stap 1** van de escalatieladder: preventief en in direct contact).

- Laat de leerling het gewenste gedrag zien, krijgt de leerling een compliment van de leerkracht.
- Blijft de leerling ongewenst gedrag vertonen, geeft de leerkracht de leerling de keuze: het gewenste gedrag of de consequentie (**Stap 2** van de escalatieladder: waarschuwing en (lichte) consequentie).
- Laat de leerling het gewenst gedrag zien, krijgt de leerling een compliment van de leerkracht.
- Gaat de leerling door met het ongewenste gedrag deelt de leerkracht de consequentie uit. Kleine, passende consequenties worden meteen uitgevoerd om structuur te bieden en voorspelbaarheid te waarborgen (Stap 2 van de escalatieladder: uitvoeren van de consequentie).
- Nadat de consequentie is uitgevoerd, heeft de leerkracht een gesprek met de leerling. Dit gebeurt op een **herstelgerichte manier**, waarbij de focus ligt op het begrijpen van het gedrag, het effect ervan op anderen en het herstellen van de relatie.

Stap 3 gaat in wanneer het gedrag zich frequent/meerdere keren per week voordoet of het ernstiger van aard is. De leerkracht gaat in gesprek met de leerling en ouders, eventueel sluit de intern begeleider aan. Samen wordt bekeken wat er speelt, wat het gedrag mogelijk veroorzaakt en wat er nodig is om het gedrag te veranderen, waarbij afsluitend duidelijke afspraken worden gemaakt. Dit gebeurt in de geest van samenwerking en gezamenlijke verantwoordelijkheid.

Bij aanhoudend gedrag wordt in **Stap 4** een **persoonlijk gedragsplan** opgesteld met concrete doelen, afspraken en ondersteuning. De intern begeleider wordt betrokken. We zetten in op positieve bekrachtiging van gewenst gedrag, en maken gebruik van de vaardigheden die leerlingen al via De Vreedzame School hebben aangeleerd (zoals ik-boodschappen, stappenplannen voor conflictoplossing).

Wanneer het gedrag ernstig is of geen verbetering toont ondanks de eerdere stappen, wordt de zorg opgeschaald (**Stap 5**). De school kan een gedragsspecialist, het ZorgAdviesTeam (ZAT) of externe hulp (CJG of particulier) inschakelen om mee te denken of om individuele begeleiding te bieden.

Uitgangspunten binnen de escalatieladder in lijn met De Vreedzame School hierbij zijn:

- **We werken aan een positieve groepscultuur** waarin leerlingen zich verantwoordelijk voelen voor elkaar.
- **Gedrag veroordelen, niet het kind:** We keuren het gedrag af, niet de leerling zelf.
- **Conflicten zijn leermomenten**: we richten ons op herstel, niet op straf.
- **Leerlingen worden gehoord en serieus genomen**, ook bij grensoverschrijdend gedrag.
- **Ouders zijn partners** in het proces van gedragsverandering.
- **Proportioneel en transparant handelen**: iedereen weet wat er van hem of haar verwacht wordt.

Onaanvaardbaar gedrag

Onder onaanvaardbaar gedrag (ernstig wangedrag) verstaan we gedrag van de leerling waarbij de sociale, psychische en fysieke veiligheid van de leerling en/of zijn omgeving niet meer gegarandeerd kan worden.

Voorbeelden hiervan zijn:

- Pesten

- Bedreiging
- Fysiek geweld
- Verbaal geweld
- Agressie
- Discriminatie
- Ongewenste intimiteiten
- Stelen
- Vernieling
- Weglopen van school
- De leerkracht of leerlingen belachelijk maken op sociale media
- Het bekijken van ongepaste websites tijdens schooltijd

Bij ernstig wangedrag zijn er vier maatregelen te onderscheiden. Van licht naar zwaar zijn dit respectievelijk:

1. een officiële waarschuwing,
2. een time-out,
3. een schorsing
4. en verwijdering.

De procedure van iedere maatregel wordt hieronder uiteengezet. Modelbrieven zijn opgenomen in de bijlagen van Het Sticht beleidsplan sociale veiligheid.

Officiële waarschuwing
Wanneer leerlingen zich voor de eerste keer ernstig misdragen, is een officiële waarschuwing gewenst. Hierbij hanteren we de volgende handelwijze:

- De betreffende leerling krijgt een gesprek met de directeur (eventueel samen met een leerkracht).
- De ouders van de leerling worden uitgenodigd voor dit gesprek.
- De leerling krijgt naast een passende straf ook een officiële waarschuwing opgelegd. Hierbij wordt aan de leerling uitgelegd wat een officiële waarschuwing betekent en wat de consequenties hiervan zijn mocht het nog een keer gebeuren.
- Van het voorval, het gesprek en de officiële waarschuwing wordt een verslag gemaakt. Dit verslag wordt ondertekend voor gezien door ouders en directeur. Het verslag wordt in het leerlingendossier opgeslagen.
- Indien binnen een jaar zich wederom een dergelijk voorval voordoet, volgt een tweede officiële waarschuwing volgens dezelfde handelwijze als hiervoor.
- Bij een volgend incident volgt de Time-out.

Time-out
Na twee officiële waarschuwingen of in het geval van een ernstig incident krijgt een leerling met onmiddellijke ingang een time-out. De time-out is geen officieel instrument, maar kan niettemin bruikbaar zijn bij onveilige situaties of bij het herstellen van de rust binnen de school. Het is principieel geen strafmaatregel, maar een ordemaatregel in het belang van de school. Daarom geen aantekening van de time-out, maar van het incident in het dossier van de leerling. Bij een time-out gelden de volgende voorwaarden:

- In geval van een time-out wordt de leerling voor de rest van de dag de toegang tot de school ontzegd.
- Tenzij redelijke gronden zich daartegen verzetten worden de ouders/verzorgers onmiddellijk van het incident en de time-out gemotiveerd op de hoogte gebracht. Als veiligheid voorop staat moet de time-out niet afhankelijk gesteld worden van het contact met ouders. De vraag

blijft dan staan wat er moet gebeuren als de ouders niet te bereiken zijn. Eventueel is het verwijderen uit de klas en opvang elders nog een oplossing.
- De betrokken leerling krijgt schoolwerk mee om tijdens de time-out uit te voeren.
- De time-out maatregel kan eenmaal worden verlengd met één dag.
- De ouders/verzorgers worden op school uitgenodigd voor een gesprek. Hierbij is de groepsleerkracht en de directeur van de school aanwezig.
- Van het incident en het gesprek met de ouders wordt een verslag gemaakt. Dit verslag wordt door de ouders voor gezien getekend en in het leerlingendossier opgeslagen.
- De time-out maatregel kan alleen worden toegepast na goedkeuring door de directie van de school of bij zijn afwezigheid door de interne begeleider.
- De time-out maatregel wordt na toepassing schriftelijk gemeld aan het bestuur.

Schorsing
Pas bij een volgend ernstig incident of in het afzonderlijke geval dat het voorgevallen incident zo ernstig is, kan worden overgegaan tot een formele schorsing. De wettelijke regelingen worden hierbij in acht genomen. Hierbij dienen de volgende voorwaarden in acht genomen te worden:
- Het bestuur wordt voorafgaand aan de schorsing in kennis gesteld van deze maatregel en om goedkeuring gevraagd. Schorsing gebeurt altijd door het bevoegd gezag.
- De school stelt de inspectie en de leerplichtambtenaar van een schorsing voor een langere periode dan één dag schriftelijk met opgave van redenen in kennis via https://www.onderwijsinspectie.nl/internet-schooldossier
- Gedurende de schorsing wordt de leerling de toegang tot de school ontzegd. Voor zover mogelijk worden er maatregelen getroffen waardoor de voortgang van het leerproces van de leerling gewaarborgd kan worden. Het beschikbaar stellen van (thuis)studiemateriaal behoort hierbij tot de mogelijkheden.
- Schorsing mag niet betekenen dat het doen van toetsen (denk aan cito- of eindtoetsen) wordt belemmerd. Dit vraagt passende maatregelen, bijvoorbeeld het wel tot de school toelaten voor het doen van deze toets.
- De schorsing is aan een maximum termijn van één week gebonden.
- De betrokken ouders/verzorgers worden door de directie uitgenodigd voor een gesprek betreffende de maatregel. Hierbij dienen nadrukkelijk oplossingsmogelijkheden te worden verkend waarbij de mogelijkheden en de onmogelijkheden van de opvang van de leerling op de school aan de orde komen.
- Van de schorsing en het gesprek met de ouders wordt een verslag gemaakt. Dit verslag wordt door de ouders/verzorgers voor gezien getekend en in het leerlingendossier opgeslagen.
- Het verslag wordt ter kennisgeving verstuurd aan het bestuur, de leerplichtambtenaar en de onderwijsinspectie.
- Ouders kunnen beroep aantekenen bij het bestuur van de school. Het bestuur beslist uiterlijk binnen veertien dagen op het beroep.

Schorsen en verwijderen in het basisonderwijs | Schorsen en verwijderen | Inspectie van het onderwijs

Verwijdering
Bij het zich meermalen voordoen van een ernstig incident dat ingrijpende gevolgen heeft voor de veiligheid en/of de onderwijskundige voortgang van de school kan worden overgegaan tot verwijdering. De wettelijke regeling is hierbij van toepassing. Hierbij gelden de volgende voorwaarden:
- Verwijdering van een leerling van school is een formele beslissing van het bestuur.

- Voordat men een beslissing neemt, dient het bestuur de betrokken leerkracht en de directie te horen. Hiervan wordt een verslag gemaakt wat aan de ouders ter kennis worden gesteld en door de ouders voor gezien wordt getekend.
- De ouders ontvangen bericht over het voornemen om hun zoon/dochter van school te verwijderen. In bijlage 5 staat een modelbrief ten behoeve van een voornemen tot verwijdering. Ouders worden in de gelegenheid gesteld om hierover te spreken.
- Het verslag wordt ter kennisgeving opgestuurd naar de leerplichtambtenaar en de onderwijsinspectie.
- Het bestuur informeert de ouders schriftelijk en met redenen over het voornemen tot verwijdering waarbij de ouders gewezen wordt op de mogelijkheid van het indienen van een bezwaarschrift.
- De ouders krijgen de mogelijkheid binnen zes weken een bezwaarschrift in te dienen.
- Het bestuur is verplicht de ouders te horen over het bezwaarschrift.
- Het bestuur neemt een uiteindelijke beslissing binnen vier weken na ontvangst van het bezwaarschrift.

Een besluit tot verwijdering is pas mogelijk nadat een andere school bereid is gevonden om de leerling op te nemen en hierover constructief overleg gevoerd is met de ouders. Lukt dit niet binnen afzienbare tijd, dan kan contact met het samenwerkingsverband, de leerplichtambtenaar en zo nodig, een onderwijsconsulent, de oplossing bieden. Bij verwijdering van een leerling dient de leerling de school te blijven bezoeken totdat de leerling terecht kan op een nieuwe school. Leerlingen mogen dus niet geschorst worden in afwachting van verwijdering.

Schorsen en verwijderen in het basisonderwijs | Schorsen en verwijderen | Inspectie van het onderwijs

Pesten

Te allen tijde dient pesten voorkomen te worden of, indien het zich voordoet, zo snel mogelijk te worden aangepakt. Hierbij zijn voor ons het programma van De Vreedzame School en het bijbehorende anti-pestbeleid (zie bijlage) de leidraad.
We spreken van pesten wanneer sprake is van systematisch geweld (lichamelijk, verbaal of non-verbaal) van een kind of een groep kinderen ten opzichte van één of meerdere kinderen, die niet in staat is/zijn zichzelf te verdedigen. Bij pesten gaat het om een combinatie van machtsverschil, schade, duur en herhaling:

- Machtsverschil:
  De gepeste is jonger, kleiner, verbaal of fysiek minder sterk, heeft minder macht en minder vrienden.
- Schade:
  Door het pesten ontstaat lichamelijke, geestelijke of materiële schade.
- Duur*:*
  Het pesten houdt niet na één keer op, maar gebeurt vaker of houdt langere tijd aan.
- Herhaling:
  Het gaat vaak om dezelfde pester(s), die het op één slachtoffer hebben gemunt. Het pesten gaat niet vanzelf over.

Vormen van pesten
We geven hieronder een aantal voorbeelden van pestgedrag;

- Iemand wordt structureel aangesproken met een (voor het gepeste kind kwetsende) bijnaam.
- Structureel opmerkingen maken met een kwetsende ondertoon
- Een ander opzettelijk beledigen

- Een ander voortdurend de schuld geven
- Kwetsende opmerkingen maken over het uiterlijk van een ander
- Briefjes over iemand doorgeven
- Iemand buitensluiten of negeren
- Iemand nadoen om hem/haar opzettelijk belachelijk te maken
- Een ander kleineren
- Iemand bedreigen en/of chanteren
- Vaak schelden en/of schreeuwen tegen een ander
- Iemand voor schut zetten of vernederen
- Een ander hinderlijk achtervolgen van en naar school
- Bezittingen afpakken en/of vernielen
- Fysiek geweld gebruiken, zoals spugen, schoppen en slaan
- Cyberpesten

Aanpak van pesten
In de strijd tegen pesten hanteren wij het anti-pestprotocol van De Vreedzame School (bijlage 3). Hierbij wordt uitgegaan van een preventieve aanpak om pesten te voorkomen en een curatieve aanpak in het geval er sprake is van pesten.

Zicht op de sociaal-emotionele ontwikkeling

Naast de cognitieve ontwikkeling van onze leerlingen vinden wij de sociaal-emotionele ontwikkeling van de leerlingen evenzeer van belang. Voor de sociaal-emotionele vorming hebben wij het programma De Vreedzame School. Eén keer per week geeft iedere leerkracht hier een les uit. Om de sociaal-emotionele ontwikkeling van onze leerlingen in kaart te brengen en te blijven monitoren maken we gebruik van Kindbegrip. Kindbegrip is een gestructureerde aanpak voor de sociaal-emotionele ontwikkeling van leerlingen met de SEL-theorie als basis. Met Kindbegrip signaleren en analyseren we de emotionele, sociale en morele competenties van onze leerlingen en kunnen we op basis daarvan handelen. Hiertoe vullen minimaal éénmaal per jaar de leerkrachten (leerjaar 1 t/m 8) de leerkrachtobservatielijst in voor alle leerlingen van hun klas. Daarnaast vullen de leerlingen van groep 5 tot en met groep 8 een leerlingvragenlijst in. Door de observaties van de leerkracht te vergelijken met wat leerlingen zelf vinden, ontstaat een compleet beeld.
Aan de hand van het groepsoverzicht kan gemakkelijk bepaald worden bij welke leerlingen verdere analyse van de uitkomsten nodig is. Na het afronden van de signaleringsfase brengt de analysefase van Kindbegrip verdieping in de aanpak door per leerling de meest passende analysevorm te kiezen (bijvoorbeeld een kindgesprek of gesprek met ouders, een observatie, een gedragsfunctieanalyse). De daaruitvolgende praktische handelingssuggesties ondersteunen de leerkracht tijdens het opstellen van een handelingsplan.
Twee keer per jaar bespreekt de leerkracht de sociaal-emotionele ontwikkeling van de leerlingen in de groep met de IB-er tijdens de groepsbespreking. Indien nodig worden op basis van de analyse acties opgesteld en interventies ingezet (cyclisch) op individueel of groepsniveau.
Natuurlijk betrekken wij de ouders bij het proces als er ondersteuning nodig is voor een leerling of de groep. Ouders spelen immers een belangrijke rol bij het aanleren van positieve omgangsnormen en samen met de school en leerlingen zijn zij een belangrijke partij om bij te dragen aan een positieve en veilige sfeer in de school.

Monitoring van de sociale veiligheid

Op onze school vormt het thema Veiligheid nadrukkelijk een onderdeel van de kwaliteitscyclus. Dat betekent dat wij onze kwaliteit hebben beschreven (beleid Sociale Veiligheid), we de veiligheidsbeleving van onze leerlingen, medewerkers en ouders/verzorgers monitoren, dat we op

basis van de uitslagen actiepunten vaststellen, uitvoeren en de uitkomst hiervan evalueren. Een ambitie voor volgend schooljaar is ook dialoog met de betrokkenen met betrekking hiertoe te organiseren.

Leerlingen
Om een actueel beeld te verkrijgen van het welbevinden en de veiligheidsbeleving van onze leerlingen, nemen wij jaarlijks het Tevredenheidsonderzoek (via Vensters) af onder onze leerlingen van groep 6, 7 en 8. De Monitor Sociale Veiligheid is hier onderdeel van. We analyseren de scores, trekken conclusies en stellen aandachtspunten vast. Dit wordt besproken met de betrokken leerlingen, het team, het bestuur en de MR en gecommuniceerd naar ouders. De uitslagen worden aangeleverd bij de Inspectie van het Onderwijs, waarmee de school aan de monitoringsplicht voldoet. De resultaten van het tevredenheidsonderzoek worden daarnaast gepubliceerd op Scholen op de kaart.

Medewerkers
Minimaal eenmaal in de twee jaar worden de medewerkers gevraagd het Tevredenheidsonderzoek in te vullen. Deze uitkomsten worden geanalyseerd en op basis van de getrokken conclusies worden aandachtspunten vastgesteld. De aandachtsfunctionaris werkt een eventueel verbeterplan uit in ons jaarplan. De uitkomsten, de analyse, de conclusies en de gekozen aandachtspunten worden besproken met het team, het bestuur en de MR.

Ouders
Ook ouders worden minimaal om het jaar (streven is jaarlijks) gevraagd naar hun tevredenheid over de veiligheid op school met behulp van het Tevredenheidsonderzoek. De uitkomsten, de analyse, de conclusies en de gekozen aandachtspunten worden besproken met het bestuur, de MR en teruggekoppeld naar de ouders via de nieuwsbrief.

Analyse van de tevredenheid van leerlingen, ouders en/of medewerkers is een belangrijk meetmoment voor het vormgeven van het pedagogische klimaat en een goed startpunt om verbeterpunten voor onderwijskwaliteit te bepalen. We streven naar minimaal 80% tevredenheid onder zowel de leerlingen, ouders als onder het team.

Rollen en functies

Om de veiligheid op school te waarborgen is een aantal personeelsleden aangesteld om hier actief mee bezig te zijn en hier specifiek een bijdrage aan leveren.

De aandachtsfunctionaris
Als school zijn wij verplicht om de Meldcode Huiselijk geweld en kindermishandeling te hanteren. Onze aandachtsfunctionaris, Tjitske van Engelen, is verantwoordelijk voor de implementatie van de Meldcode en coördineert het proces van signaleren, verwijzing en zorg rondom de leerling en het gezin. Daarnaast is het haar taak medewerkers op de hoogte te brengen van de Meld-, overleg- en aangifteplicht bij seksueel misbruik in het onderwijs.

Anti-pestcoördinator
Onze anti-pestcoördinator, Marike de Graaf, vervult de rol van aanspreekpunt voor pesten. Leerlingen die gepest worden of ouders waarvan hun kind gepest wordt, kunnen bij haar terecht voor een gesprek, met vragen en met klachten en zorgen. Ook medewerkers kunnen bij het aanspreekpunt terecht wanneer zij over een bepaalde situatie willen praten. De anti-pestcoördinator is daarnaast verantwoordelijk voor het coördineren van het (anti-) pestbeleid, het beleid om pesten tegen te gaan. Ze beschikt over kennis met betrekking tot pesten, functioneert als klankbord voor

medewerkers en adviseert de schoolleiding over het veiligheidsbeleid in het algemeen en het (anti-) pestbeleid in het bijzonder. In de schoolgids geven we meer informatie over de Anti-pestcoördinator.

De vertrouwenspersonen
De vertrouwenspersonen vervullen een spilfunctie in het borgen en bevorderen van de veiligheid op school. Onze interne vertrouwenspersoon is Annet Viveen en de externe vertrouwenspersonen zijn Anton Stegeman en Blijke Janssen. Primair functioneren de vertrouwenspersonen als loket voor klachten met betrekking tot ongewenst gedrag. Ze vangen klagers op, zoeken naar oplossingen en handelen klachten professioneel af. De tweede taak van de vertrouwenspersonen is het geven van voorlichting. Ze zorgen ervoor, dat leerlingen, ouders en medewerkers weten waar ze terecht kunnen met een klacht. De interne vertrouwenspersoon gaat meerdere keren per jaar langs alle groepen om de leerlingen informatie te geven. De ouders worden geïnformeerd via de schoolgids. Onze schoolgids bevat de NAW-gegevens en de taken van de interne en externe vertrouwenspersonen.

Bedrijfshulpverleners (BHV-ers)
Op onze school zijn drie gecertificeerde BHV-ers (Maaike Blok, Paulina Nannings en Kika Slager) aanwezig, die hun deskundigheid onderhouden door het volgen van (jaarlijkse) herhalingscursussen. Onze school beschikt over een BHV-plan met daarin de procedures, verantwoordelijkheden en de taakverdeling tussen de BHV-ers. De BHV-ers zijn geschoold op het terrein van EHBO en brand. De BHV-ers beschikken over basiskennis en vaardigheden die nodig zijn op het gebied van eerste hulp, het beperken en bestrijden van een beginnende brand, alarmerings- en ontruimingsacties. Onze BHV-ers zijn opgeleid om binnen de school een voorpostfunctie te vervullen totdat de professionele hulpverleningsdiensten zijn gearriveerd. Zij hebben als taak om in een situatie met gevaar voor de veiligheid of de gezondheid, maatregelen te nemen die de schade zoveel mogelijk beperken. Tevens weten zij hoe het gebouw ontruimd moet worden. Bij een ontruiming zorgen de BHV-ers er samen voor dat de mensen zo rustig en zo snel mogelijk het gebouw kunnen verlaten. De BHV-ers organiseren jaarlijks een ontruimingsoefening, evalueren het proces en de uitkomst en bespreken daarna hun bevindingen met het team.

Omgaan met ICT

We hanteren het protocol Internet, mobiele telefoons en sociale media vanuit Het Sticht beleidsplan sociale veiligheid 2025 (zie bijlage).

Het betrekken van ouders

Ouderbetrokkenheid is een cruciaal onderdeel van een effectief beleid voor sociale veiligheid. Wanneer ouders actief betrokken zijn, voelen kinderen zich veiliger en ontstaat er een sterkere samenwerking tussen school en thuis. We streven naar open en constructieve samenwerking met ouders, gebaseerd op wederzijds vertrouwen en gedeelde verantwoordelijkheid.
Ouderbetrokkenheid wordt binnen het beleid op de volgende wijze vormgegeven:

- **Transparante communicatie:** Ouders worden actief geïnformeerd over het veiligheidsbeleid, gedragsregels en de omgang met incidenten. Informatie wordt gedeeld via ouderavonden, nieuwsbrieven, het ouderportaal, de schoolgids en het jaar- en schoolplan.
- **Signalering en samenwerking:** Ouders worden aangemoedigd om signalen van onveiligheid of zorg te delen met de school. Ze weten bij wie zij terecht kunnen (bijv. de leerkracht, intern begeleider of vertrouwenspersoon). De school onderhoudt korte communicatielijnen met ouders om vroegtijdig in te kunnen grijpen bij zorgelijke situaties.
- **Ondersteuning van het pedagogisch klimaat:** Ouders worden betrokken bij het programma van De Vreedzame School dat gericht is op het versterken van het sociale klimaat middels de

nieuwsbrief. Hun betrokkenheid draagt bij aan de eenduidige benadering van gewenst gedrag op school en thuis.
- **Feedback en participatie:** De school betrekt ouders actief bij de evaluatie van het veiligheidsbeleid, onder meer via de medezeggenschapsraad en het tevredenheidsonderzoek. Suggesties van ouders worden serieus genomen en waar mogelijk vertaald naar beleidsaanpassingen.

Registratie en evaluatie van veiligheidsincidenten

Om de sociale veiligheid van onze leerlingen en personeel te waarborgen voeren wij als school op groeps- en schoolniveau een incidentenregistratie. In de incidentenregistratie worden incidenten beschreven tussen leerlingen en tussen leerlingen en medewerkers.

Om professioneel, transparant en consistent te kunnen handelen in het geval van incidenten, gebruiken we een online incidentenregistratiemap (op de leerkrachtenschijf in Sharepoint). Deze online map bevat formulieren waarmee serieuze of opvallende incidenten op een zorgvuldige manier kunnen worden vastgelegd. Deze registratie is bedoeld voor uitzonderlijke situaties, zoals:

- Fysiek of verbaal geweld
- Ernstig pestgedrag
- Ongevallen of letsel
- Agressie of grensoverschrijdend gedrag
- Andere situaties die extra opvolging of vastlegging vereisen

Het gaat dus nadrukkelijk om incidenten die afwijken van het gewone dagelijkse schoolgebeuren. Indien dit het geval is, vult de leerkracht of medewerker die in de situatie heeft gezeten, het incidentenformulier zo objectief mogelijk in. Ook maakt de leerkracht/medewerker hier melding van bij directie of de intern begeleider.
In de map zit een kort overzichtsblad, waarop per incident een samenvatting wordt genoteerd (datum, leerling, type incident, maatregel). Dit helpt om het overzicht te bewaren. Deze registratie wordt ieder jaar geëvalueerd door directie en intern begeleider in de schoolanalyse en indien noodzakelijk worden de bevindingen gebruikt voor de bijstelling van het schoolbeleid.

De registratie kan inzicht bieden bij de analyse van incidenten op leerling-, groeps- of schoolniveau, waarbij indien nodig passende interventies kunnen worden ingezet en het vervolgens weer als evaluatiemiddel kan dienen.

Risico-inventarisatie en -evaluatie

Omdat (sociale) veiligheid een heel belangrijk thema in de risico-inventarisatie en -evaluatie (RI&E) is, komen deze onderwerpen terug in het (vanuit de Arbowet verplichte) plan van aanpak. In de RI&E wordt het overzicht van alle risico's binnen de school en de ernst van deze risico's opgenomen. De RI&E is pas compleet als voor elk van de gevonden risico's is opgeschreven hoe dat risico weggenomen kan worden of beheersbaar wordt gemaakt. Minimaal één keer in de vier jaar voeren we de RI&E uit. De directeur zorgt ervoor dat iedere werknemer kennis kan nemen van de RI&E.

Meldplicht en Meldcode

In het onderwijs zijn verschillende processen ten aanzien van de sociale veiligheid wettelijk vastgelegd, waaronder de Verplichting tot overleg en aangifte inzake zedenmisdrijven en de Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling. Deze twee worden hieronder toegelicht.

Meld-, overleg- en aangifteplicht bij een zedenmisdrijf
De Wet bestrijding seksueel misbruik en seksuele intimidatie in het onderwijs wordt ook wel de Meld-, overleg- en aangifteplicht genoemd. Deze wet verplicht alle medewerkers die het vermoeden hebben van, of informatie krijgen over, een mogelijk zedendelict door een medewerker van de school jegens een minderjarige leerling onmiddellijk door te geven aan het bevoegd gezag. Het proces dat je moet volgen, bestaat uit deze stappen:

1. Een medewerker van een onderwijsinstelling heeft het vermoeden van, of informatie over, een zedendelict, gepleegd door een medewerker van de school jegens een minderjarige leerling.
2. De medewerker meldt dit aan het bevoegd gezag.
3. Het bevoegd gezag overlegt met de vertrouwensinspecteur.
4. Er is een redelijk vermoeden van een strafbaar feit.
5. Het bevoegd gezag informeert (ouders van) klager en aangeklaagde dat aangifte wordt gedaan.
6. Het bevoegd gezag doet aangifte.
   https://www.onderwijsinspectie.nl/onderwerpen/vertrouwensinspecteurs/seksueel-misdrijf

Het volledige protocol meldplicht is te vinden in bijlage 5.8 van Het Sticht beleidsplan sociale veiligheid 2025.

Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling
De wet Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling verplicht beroepskrachten, ook onderwijspersoneel, om een vijfstappenplan te gebruiken als ze het vermoeden hebben van kindermishandeling en/of huiselijk geweld. De Wet meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling heeft als doel dat er sneller en adequater wordt ingegrepen bij vermoedens van huiselijk geweld en kindermishandeling. De meldcode biedt een concreet stappenplan waaruit blijkt wat professionals moeten doen bij signalen van geweld of verwaarlozing bij kinderen en/of hun ouder(s).

1. In kaart brengen van signalen van huiselijk geweld of kindermishandeling.
2. Collegiale consultatie en zo nodig raadplegen van Veilig Thuis.
3. Gesprek met de ouder(s).
4. Met behulp van een afwegingskader bepalen of er sprake is van acute of structurele onveiligheid. Bij twijfel altijd Veilig Thuis raadplegen.
5. Bij acute of structurele onveiligheid: altijd melden bij Veilig Thuis. Daarnaast is zelf hulp verlenen of organiseren ook mogelijk.

https://www.onderwijsinspectie.nl/onderwerpen/meldcode

Wij maken gebruik van de app ‘Meldcode kindermishandeling.’ Deze is speciaal voor beroepskrachten en medewerkers uit de kinderopvang en onderwijs. Het Protocol ‘kindermishandeling en grensoverschrijdend gedrag’ inclusief de meldcode kindermishandeling kent drie delen die alle drie in de app zijn opgenomen:

1. Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling in de thuissituatie (inclusief afwegingskader)
2. Meldplicht bij een vermoeden van een gewelds- of zedendelict door een medewerker
3. Seksueel grensoverschrijdend gedrag tussen kinderen onderling.

De deskundigheid van de aandachtsfunctionaris richt zich specifiek op het adviseren en begeleiden van medewerkers bij vermoedens van huiselijk geweld en kindermishandeling. Daarnaast draagt de aandachtsfunctionaris zorg voor de implementatie, het hanteren en borgen van de meldcode binnen het eigen team. Binnen Het Sticht zijn zowel leerkrachten als intern begeleiders getraind voor deze taak.

Het volledige protocol meldcode is te vinden in bijlage 5.9 van Het Sticht beleidsplan sociale veiligheid 2025.

Ambities schooljaar 2026-2027

- Het cyclisch monitoren, analyseren en evalueren van de sociale veiligheidsbeleving van leerlingen, waarbij de uitkomsten worden vertaald naar concrete interventies op groeps- en schoolniveau. De effecten van deze interventies worden geëvalueerd.
- Het verder versterken van de leerlingenparticipatie door middel van ‘De stem van de leerling’, waarbij leerlingen actief meedenken over sociale veiligheid, omgangsvormen en mogelijke verbeteringen binnen de school.
- Het versterken van de betrokkenheid van ouders bij de sociale veiligheid door hen mee te nemen in de uitkomsten van tevredenheids- en veiligheidsonderzoeken en hen te betrekken bij mogelijke verbeteringen.
- Het verder versterken en borgen van het anti-pestbeleid, waarbij alle medewerkers bekend zijn met de te volgen stappen, de inzet van steungroepen en de rol van de anti-pestcoördinator.

Bijlage 1: **De 6 blokken van De Vreedzame School**

1. We horen bij elkaar – groepsvorming (10 lessen)
De lessen staan in het teken van groepsvorming en het creëren van een positief klimaat in de klas. Samen met de leerlingen maken we afspraken over hoe we met elkaar omgaan in de klas. Leerlingen bedenken zelf taken en verantwoordelijkheden.

2. We lossen conflicten zelf op – conflicthantering (6 lessen)
De leerlingen leren het begrip 'conflict', en ze krijgen zicht op hoe je kunt reageren op een conflict. Na dit blok verwachten we van de leerlingen dat ze zelf, met behulp van een heel eenvoudig stappenplan, hun conflicten zelf oplossen.

3. We hebben oor voor elkaar – communicatie (6 lessen)
Besteedt aandacht aan communicatie. Goede communicatie is de sleutel tot het oplossen en voorkomen van conflicten. In dit blok besteden we o.a. aandacht aan de rol van misverstanden, het je kunnen verplaatsen en inleven in een ander, actief luisteren en samenvatten.

4. We hebben hart voor elkaar – gevoelens (6 lessen)
In blok 4 staan gevoelens centraal. In dit blok worden onder andere twee belangrijke vaardigheden voor conflictoplossing geleerd: je eigen gevoelens herkennen en erover kunnen vertellen, en het erkennen en accepteren van de gevoelens van een ander.

5. We dragen allemaal een steentje bij – verantwoordelijkheid (4 lessen)
Blok 5 gaat in de eerste invoeringsjaren over mediatie, en de jaren daarna staat leerlingparticipatie centraal; het leveren van een bijdrage aan de gemeenschap.

6. We zijn allemaal anders – diversiteit (6 lessen)
Blok 6 stelt het open staan voor verschillen centraal. Leerlingen onderzoeken overeenkomsten en verschillen in hun familie, klas, school, omgeving van de school en de wereld.

Groep 8 heeft een wat aangepast programma, met o.a. een apart programma over afscheid nemen.

Bijlage 2: **Gedragsverwachtingen voor de algemene ruimtes van de school**

Gedragsverwachtingen
voor de algemene ruimtes van de school



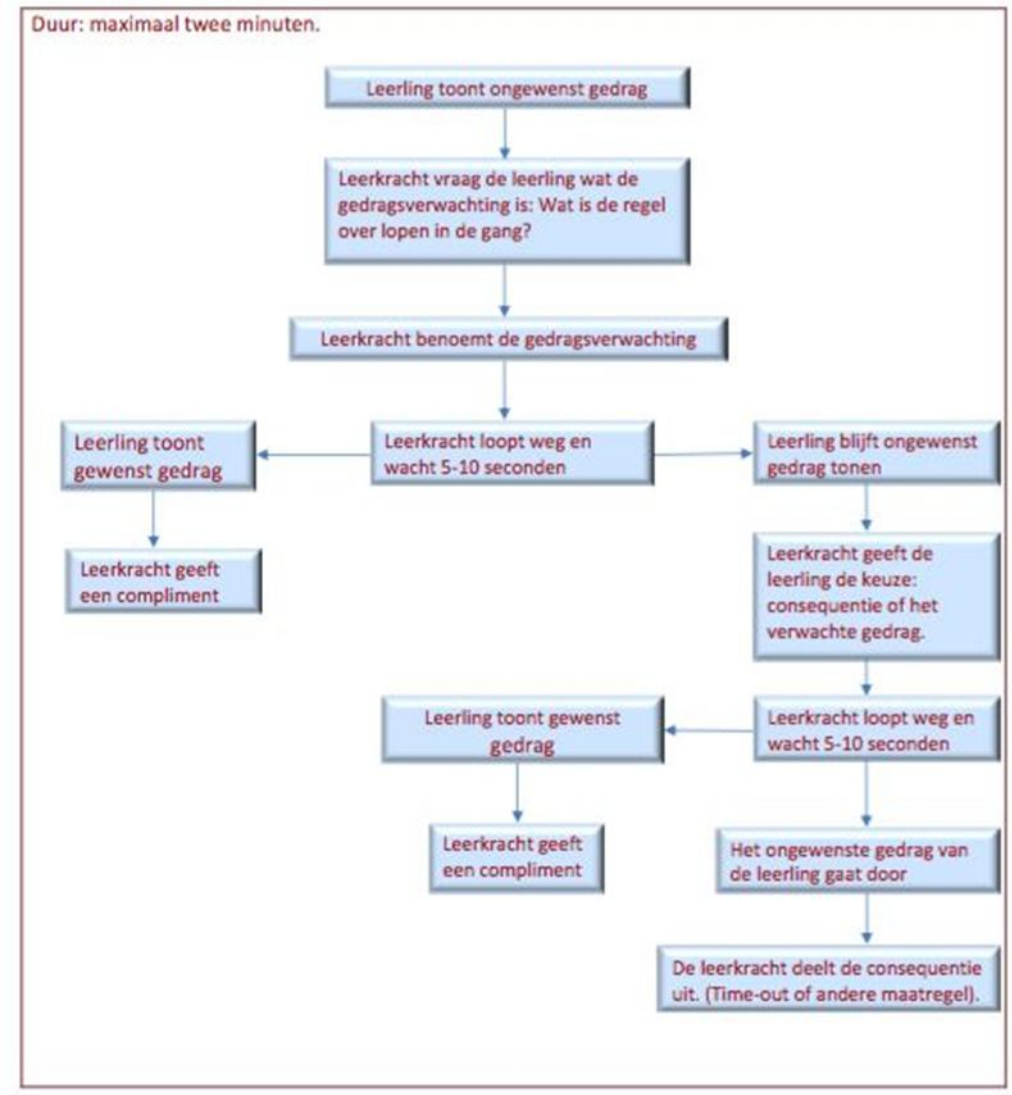
De algemene grondwet wordt in dit document toegespitst op de specifieke ruimtes van de school en de gymzaal. De gedragsverwachting is eenduidig en positief geformuleerd en wordt door iedereen op dezelfde manier geïnterpreteerd en gebruikt.
De algemene grondwet van de Damiaanschool Kerckebosch luidt:

- Wij zorgen ervoor dat iedereen zich veilig voelt.
- Wij zorgen ervoor dat iedereen erbij hoort en zichzelf kan zijn.
- Wij lossen conflicten samen op.
- Wij helpen elkaar.
- Wij dragen zorg voor de omgeving.

Ruimtes	Specifieke gedragsverwachtingen
Schoolplein	• We laten iedereen meedoen met spelletjes. • We zeggen er iets van als je ziet dat iemand wordt gepest of als iemand niet mee mag doen. • We proberen een conflict eerst zelf op te lossen, lukt dat niet dan ga je naar de mediator. • We koelen af bij de afkoelplek. • Als er ruzie is dan lossen we dat op samen met de leerkracht. • We voetballen alleen in de pannakooi, iedereen mag meedoen. • We schommelen met maximaal 3 kinderen op de schommel. (Er is geen rooster voor het gebruik van de schommel). • We houden het schoolplein netjes en ruimen afval op.
Kleuterplein	• We gaan om de beurt op de karren/fietsen. • bij de glijbaan klimmen we omhoog via de trap en gaan naar beneden via de glijbaan • We laten het zand in de zandbak. • We lossen conflicten zelf op. • We helpen / troosten elkaar als we vallen. • We gaan alleen naar binnen om te plassen. • We tikken rustig als we tikkertje spelen.

Halletje bij de ingang	• We trekken onze schoenen uit en plaatsen deze netjes in de schoenenkast. • We lopen op sloffen, slippers, 'binnen'schoenen of sokken. We dragen geen buitenschoenen in school. • We hangen onze jas op. • We houden de deur open voor iemand die na ons komt. • We hangen een jas die op de grond ligt (ook als die van een ander is) op aan de kapstok. • We praten rustig zodat de groep naast ons geen last van ons heeft.
Gangen/werkplekken	• We lopen rustig. • We gaan netjes om met het meubilair. • We schuiven de stoelen aan, als we de werkplek verlaten. • We praten met een "groepjesstem". • We ruimen onze spullen op.
Toiletten	• We houden de toiletten netjes. • We trekken door na gebruik. • We wassen onze handen met zeep! • We melden het bij de leerkracht als er iets mis is. • Per groep mag er één leerling naar het toilet. • We maken duidelijk dat we naar de wc gaan (kaartje omdraaien, wc eend, wc ketting etc.)
Grote hal	• We werken hier als dat mag van de leerkracht. • We lopen rustig. • We gaan netjes om met het meubilair. • We schuiven de stoelen aan, als we de werkplek verlaten. • We praten met een "groepjesstem". • We ruimen onze spullen op.
Gymzaal	• We zorgen ervoor dat het niet alleen om winnen gaat. • We zorgen ervoor dat het voor iedereen leuk is. • We zijn sportief als we verliezen. • We lopen op de trap. • We praten in de gangen in de kleedkamer met een "groepjesstem". • We gaan goed met elkaar om. • We helpen elkaar (tijdens gym). • We gaan netjes om met de spullen. • We houden de kleedkamer netjes.

Bijlage 3**: Reactieprocedure**



Bijlage 4: **Anti-pestbeleid De Vreedzame School**

Hoe gaat onze school, als Vreedzame School, om met pesten?

Anti-pestbeleid De Vreedzame School

Pesten

Pesten vindt overal plaats. Helaas behoort pesten tot gedrag dat door alle tijden en overal op de wereld is terug te vinden.
Wij spreken van pesten als er sprake is van:

- een negatieve intentie, bedoeld om een andere leerling leed te berokkenen;
- herhaaldelijke en langdurige blootstelling aan negatief gedrag/agressie van één of meer leerlingen;
- verschil in macht tussen pester en gepeste.

We maken onderscheid tussen pesten en *plagen*. Bij plagen is het negatieve gedrag niet structureel tegen dezelfde leerling gericht en is de machtsongelijkheid veelal niet zo duidelijk aanwezig als bij pesten. De insteek bij plagen is bovendien eerder elkaar aan het lachen maken, dan dat er sprake is van een expliciet negatieve intentie en buitensluiten. We leren leerlingen ook het onderscheid tussen pesten en een *conflict*. Een conflict is een verschil van mening of van belang (A wil dit en B wil dat). Soms ontaardt een conflict in een *ruzie*, als er sprake is van (fysiek of psychisch) geweld. Plagen kan vaak leiden tot een conflict: A wil dat B ophoudt en B vindt het leuk om er nog even mee door te gaan. Pesten is van een andere orde. De machtsongelijkheid en de structurele gerichtheid op één persoon maakt het onvergelijkbaar met plagen. Pesten is weloverwogen en proactief, gebeurt niet per ongeluk of spontaan, en ook niet als gevolg van uitlokking.

De preventieve aanpak om pesten te voorkomen

Pesten wordt gevoed in een cultuur die gekenmerkt wordt door competitie en individualisme. De Vreedzame School biedt een tegenwicht. Het programma helpt de klas en school een positieve en sociale gemeenschap te zijn, waarin een expliciete sociale en morele norm zorgt dat we oog hebben voor elkaar, dat we rekening houden met elkaar, dat we allemaal verantwoordelijkheid dragen voor de gemeenschap. In het programma wordt ingegaan op de spanning tussen het recht hebben om jezelf te zijn, maar ook de plicht om ervoor te zorgen dat ieder ander dat recht ook heeft. In de lessen wordt expliciet ingegaan op pesten, plagen en wat dan te doen. Zorg voor elkaar staat centraal. Met het programma De Vreedzame School ontstaat een klimaat waarin sprake is van verbinding, eerder dan concurrentie of competitie, een ‘inclusief’ groepsklimaat, waarin niemand wordt buitengesloten. Op die manier voorkomen we in veel gevallen ongewenst gedrag als pesten. Als er toch gepest wordt grijpen we snel in.

We zijn attent op **plaagsituaties** in en rond de school. Plagen speelt zich soms af op de grens van het aanvaardbare, en kan makkelijk overgaan in ruzie, of zelfs pesten. We besteden er in de lessen van blok 1 aandacht aan. Als plagen serieus wordt, ondersteunen we de geplaagde leerling om het plagen te laten stoppen en spreken de plager aan op zijn of haar gedrag. Soms schakelen we een buddy in: een medeleerling die de geplaagde leerling helpt er een einde aan te maken. Ook kunnen we de mediatoren vragen te helpen.

De curatieve aanpak van pesten

Hoeveel het programma De Vreedzame School veel doet aan preventie van pesten, zal er altijd af en toe een pestsituatie voorkomen. In dat geval is het uiteraard zaak om eerst na te gaan of aan de preventieve kant nog wel voldoende kwalitatief wordt uitgevoerd. Hoe is de veiligheid in de groep? Is iedereen gericht op het elkaar helpen en ondersteunen? Zijn er subgroepen?

Met de groep wordt in de lessen besproken hoe leerlingen elkaar kunnen helpen. Met name populaire leerlingen kunnen belangrijk zijn als 'verdedigers'.
Als er meer nodig is hanteren wij een aanpak van pesten die goed past bij de uitgangspunten van De Vreedzame School: de Oplossingsgerichte Pestaanpak (OPA). Deze aanpak is ontleend van de No-blame aanpak. Deze steungroepaanpak wordt bij de meeste anti-pest programma's ingezet. De No Blame methode wordt inmiddels met succes en op steeds grotere schaal, toegepast in Engeland, Zwitserland, Nieuw Zeeland en verschillende Zuid Amerikaanse landen. De aanpak is proefondervindelijk zeer effectief gebleken. Sommige onderzoeken in Engeland noemen succespercentages van 90% (Smith, e.a. 2003). De aanpak bestaat uit een aantal achtereenvolgende gesprekken tussen een leerkracht (of IB-er) en leerlingen. Eerst met de gepeste leerling alleen. Vervolgens met een zorgvuldig met de gepeste leerling, samengestelde groep leerlingen, inclusief de pester(s). Dit is de groep die voor verandering en steun gaat zorgen. Belangrijke elementen van de aanpak zijn: geen schuld, verwijten of straf , we moedigen empathie aan, we maken iedereen verantwoordelijk, het is positief en oplossingsgericht, en de pester krijgt de kans zijn of haar gedrag te veranderen.
In deze aanpak worden meestal de volgende stappen onderscheiden:

1. ***Gesprek met het gepeste kind***. De leerkracht (of een ander teamlid van de school) praat met het gepeste kind over de situatie, vraagt of hij of zij hulp wil, en stelt met hem of haar de steungroep samen. Dit is een gemengde groep van zijn zo'n 5 tot 8 medeleerlingen, waaronder leerlingen die de gepeste noemt als mogelijke helpers, maar ook de pester en meelopers of buitenstaanders; liefst ook een verdeling van jongens en meisjes.
2. ***Gesprek met de steungroep***. Hierbij is het gepeste kind niet aanwezig. In dit gesprek wordt de steungroep uitgenodigd om de gepeste medeleerling te gaan helpen. Ze worden uitgenodigd om met ideeën en voorstellen te komen. Dit alles met als doel dat het pesten moet stoppen.
3. ***Tweede gesprek met de gepeste.*** Na ongeveer een week bespreekt de leerkracht hoe het nu gaat met de gepeste.
4. ***Tweede gesprek met de steungroep.*** Na ongeveer een week is er ook een gesprek met de steungroep, waarin ieder lid de gelegenheid krijgt om te praten over wat hij of zij heeft gedaan.

Soms moet deze cyclus nog een of meerdere keren herhaald worden om er voor te zorgen dat het interactiepatroon blijvend verandert.
Bovenstaande aanpak is door de makers van De Vreedzame School uitgewerkt in een uitgebreid gespreksprotocol. Soms vraagt school de trainers van De Vreedzame School om deze gesprekken te voeren. Dit kan in aanwezigheid van een teamlid van de school, die daarmee de methodiek kan meemaken.

Digitaal pesten

Digitaal pesten, online pesten of cyberpesten is een andere vorm van pesten, maar de basis van de aanpak is dezelfde als bij 'klassiek' pesten. Wat je in het 'echte leven' niet mag, mag je online ook niet! Dat online communiceren anders verloopt dan offline communiceren en risico's met zich meebrengt, daarvan zijn kinderen zich, zeker op de basisschool, nog niet altijd bewust. Daarom vinden wij het belangrijk om kinderen leren om te gaan met sociale media. Het programma bevat lessen die helpen om duidelijke afspraken te maken over digitaal pesten en op een 'sociale' manier online communiceren.
De lessen helpen bij het kiezen van afspraken: 'Zo doen we dat hier op school met sociale media!' In essentie is de aanpak bij online-pesten hetzelfde als bij niet online-pesten.
In de lessen van De Vreedzame school besteden we vanaf groep 5 geregeld aandacht aan online communiceren.

Fasegewijze aanpak

De Vreedzame School propageert een fasegewijze aanpak. Hiervoor las u daarover. Om de school een veilige plaats voor kinderen te laten zijn, is het nodig bij de aanpak van pesten en ander grensoverschrijdend gedrag, helder te zijn in alle stappen die in principe gezet kunnen worden. De uitwerking van deze stappen staat beschreven in het katern: "Werken aan sociale veiligheid". Bijzondere aandacht vragen we voor de gedachte dat herstel van de relatie nadat een leerling een andere leerling/docent ernstig heeft beschadigd een te onderzoeken mogelijkheid kan zijn. Immers, vaak komen kinderen elkaar in andere omstandigheden weer tegen. Herstelgesprekken vragen om een nauwgezette en zorgvuldige aanpak. Centraal staat het belang van de beschadigde. Herstelgesprekken, de rol van de anti-pest coördinator en schorsing/verwijdering (bestuursbeleid) worden in bovenvermeld katern verder uitgewerkt. Hieronder vindt u een afbeelding van de fasegewijze aanpak bij pesten.

